

Magyar Helsinki Bizottság

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 36-38. I/12.

1242 Budapest, Pf. 317.

Tel/fax: + 36 1 321 4323, 321 4141, 321 4327

helsinki@helsinki.hu

www.helsinki.hu

Jelentés a Magyar Helsinki Bizottság 2012. július 10-i látogatásáról a Nyírbátori Őrzött szálláson

A Magyar Helsinki Bizottság az Országos Rendőr-főkapitányság és a Bizottság között fennálló együttműködési megállapodás alapján 2012. július 10-én felkereste a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság Határrendészeti Szolgálatának nyírbátori Őrzött szállását. A látogatáson részt vevő munkatársak Bakonyi Anikó, Gruša Matevžič, dr. Somogyvári Zoltán és Gyulai Gábor voltak.

Az együttműködési megállapodás értelmében a Helsinki Bizottság megfigyelő látogatása kiterjed a fogvatartásra szolgáló épület, épületrész fizikai állapotára, a fogvatartottakkal való bánásmódra, elhelyezésük körülményeire, jogaik biztosítására, egészségügyi ellátásukra, a fogvatartottak és az őrizetükkel megbízottak közötti kapcsolat minőségére. A megfigyelő delegáció tagjai több tucat fogvatartottal beszéltek részben egyénileg, részben csoportosan (angol, francia, orosz, német és magyar nyelven, illetve perzsa nyelvű tolmács segítségével).

I. ÁLTALÁNOS PANASZOK

I.1 Általános légkör

A korábbiakban tapasztaltakhoz képest általában nyugodtabb légkör volt tapasztalható az Őrzött szálláson. A Bizottság megfigyelői osztják a parancsnokság azon álláspontját, miszerint ez nagyrészt a Menedék Egyesület szociális munkásainak és pszichológusának, az internetszoba kialakításának, valamint a sportszerek (pingpong- és csocsóasztal, szobabicikli) beszerzésének köszönhető. Említést érdemel továbbá a korábbinál jóval több „zárkán kívül” töltött idő is, ami a Bizottság álláspontja szerint nagyban csökkentheti a feszültséget. Az általános javulás ellenére a fogvatartottak jelentős része továbbra is szorong, frusztrált és reményvesztett, sokan a több forrásból érkező tájékoztatás ellenére sem értik, miért vannak őrizetben ilyen sokáig.

I.2 Bántalmazás, fizikai és verbális abúzus

Számos fogvatartott hivatkozott fizikai bántalmazásra illetve verbális abúzusra, különösen a B épület első emeletén (az „afgán szektorban”). Az egyes fogvatartottak, mind egyéni, mind csoportos beszélgetések keretében, egymástól függetlenül összecsengő, hasonló tartalmú kijelentéseket tettek ezzel kapcsolatban, ami a Bizottság megfigyelői számára nagyban erősíti az állítások szavahihetőségét. Több fogvatartott jelezte, hogy a fegyveres biztonsági őrök személyesen őt, vagy egy másik fogvatartottat szemük láttára bántalmaztak. A bántalmazás a beszámolók szerint általában térdrel vagy lábfejjel való rugdosás, pofozkodás, lökdösődés, gumibottal való ütlegelés formájában történik, és van, hogy komoly sérülésekhez (pl. bordatörés) is vezet. Minden vonatkozó beszámoló megerősítette, hogy a bántalmazásra általában a zárkákban, illetve a dohányzóhelyiségben kerül sor, amit így a biztonsági kamerák nem tudnak rögzíteni.

A Bizottság megfigyelői bátorították a bántalmazásról beszámoló fogvatartottakat, hogy tegyenek feljelentést, illetve panaszt az Őrzött szállás parancsnokánál. Erre válaszként több fogvatartott is azt jelezte, hogy a következményektől való félelmükben nem tettek panaszt, ugyanis előfordul, hogy a panaszt tevő fogvatartottat további célzott bántalmazás éri (bosszúból és elrettentésképpen). Néhány fogvatartott állítása szerint konkrét fenyegetések is elhangzanak ezzel kapcsolatban, miszerint például ha a fogvatartott a bántalmazással kapcsolatos panaszt tesz a bíróságon, akkor további egy évig lesz őrizetben. Más fogvatartottak azt jelezték, hogy bár számos írásbeli panaszt tettek, annak semmi hatása nem lett és választ sem kaptak rá. A B épület fogvatartottjai

elmondták, hogy 2012 áprilisában 21-en írták alá azt a kérelmet, amelyben egy őrizettest bántalmazó rendőr felelősségre vonását kérték a parancsnoktól. Az őrizetesek elmondása szerint a kérelem benyújtása után a rendőrt, aki ellen a panaszt benyújtották, nem látták többet a B épületben, ám ez nyilvánvalóan nem elegendő szankció egy bántalmazó rendőrrel szemben, ha a panasz alapján indult nyomozás megállapítja, hogy a rendőr bűncselekményt követett el. Az őrizetesek arról nem tudtak, hogy indult-e nyomozás a rendőrrel szemben. Az A épületben 27 fogvatartott nyújtott be írásban panaszt a 03897-es számú fegyveres biztonsági őr ellen, amire szintén nem kaptak még választ. A bántalmazással kapcsolatos konkrét ügyeket lásd a II. részben.

Több tucat fogvatartott egymástól függetlenül panaszolta, hogy az őrök durván és megalázóan beszélnek velük. A fogvatartottak egymástól függetlenül, egybehangzóan állították, hogy az őrök rendszeresen vulgáris kifejezésekkel illetik őket, mint például „buzi”, „geci” vagy „baszd meg”. A Bizottság megfigyelői szerint sokat elárul, hogy például az „afgán szektor” fogvatartottjai, továbbá az A épület második emeletén fogvatartottak közül úgy tűnik, sokan csupán ezeket a szavakat ismerik magyarul. A szóbeli abúzus a beszámolók szerint néha angol szavakkal történik, mint például a „motherfucker”, amit több fogvatartott is egymástól függetlenül említett. Néhány fogvatartott arról is beszámolt, hogy egyes fegyveres biztonsági őrök üvöltözéssel zavarják az őrizetesek imádkozását.

A fogvatartottak többsége ugyanakkor azt is hangsúlyozta, hogy a fenti panaszok nem vonatkoznak a teljes őrszemélyzetre, az őrök között jelentős különbségek vannak, és vannak kifejezetten „emberséges” őrök is.

Fontosnak tartjuk felhívni a figyelmet, hogy a durva beszédstílus nem engedhető meg a rendőrség kötelékében szolgálóknak, így álláspontunk szerint a velük együtt dolgozó fegyveres biztonsági őröknek sem. Ezt megerősíti a rendőrségi törvény, valamint a 43/2008. sz. ORFK utasítás is, amelyek nyilvánvalóan ismertek az állomány előtt is.

Az őrizetesek továbbra is sérelmezik, hogy alig van idegen nyelvet beszélő fegyveres biztonsági őr. Ezzel kapcsolatban fontosnak tartjuk kiemelni, hogy a fegyveres biztonsági őrök részéről az idegen nyelvek ismeretének hiánya megértési nehézségekhez, sőt gyakran a fent említett lealacsonyító kifejezésekhez vezet. *Ezért javasoljuk a teljes fegyveres biztonsági őrállomány alapfokú, célorientált idegen (elsősorban angol) nyelvi oktatását és interkulturális érzékenyítését.*

I.3 Elhelyezés, zárkák, elkülönítés

A látogatás időpontjában az A épületben 114, a B épületben 85 őrizetes tartózkodott.

A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi végrehajtásáról szóló 114/2007. (V. 24.) Korm. rendelet; (Harmvhr.) 129. § (1) bek. a) pontjának értelmében őrzött szállás olyan épületben vagy épületrészben létesíthető, ahol az őrizetben lévő harmadik országbeli állampolgárok elhelyezésére szolgáló helyiségekben fejenként legalább 15 m³ légtér és 5 m² mozgástér biztosítható. A Bizottság megfigyelőinek tapasztalatai szerint legalábbis kérdéses, hogy a jogszabályban előírt mozgástér minden zárkában rendelkezésre áll-e. A B épület egyes négyágvas zárkái például körülbelül 20-22 m² alapterületűek, a mozgástér így semmiképpen nem haladja meg 15-17 m²-t (négy rögzített ágy területe minimálisan körülbelül 5 m²). Ez kevesebb, mint a jogszabályi előírások szerint járó 4-szer 5, azaz 20 m². A Bizottság javasolja az összes zárkában rendelkezésre álló mozgástér pontos felmérését és regisztrálását, és az esetleges túlszűfolttság megszüntetését. Az őrizetesek ezen felül panaszt tettek azzal kapcsolatban, hogy az ágyneműket ritkán cserélik le, ami a nyári melegben különösen nagy kényelmetlenséget jelent.

Az őrizetesekkel való személyes megbeszélést megelőzően az őrzött szállás vezetőjének helyettese elmondta, hogy egy HIV-pozitív őrizettest három hétre „az ő érdekében” elkülönítettek a többi őrizetestől, ami azzal járt, hogy egyedül kellett étkeznie, zuhanyoznia és éjjel zárkájában tartózkodnia. Az elkülönítésnek az őrizetes kérésére vetettek véget. Ezzel kapcsolatban meg kívánjuk jegyezni, hogy a HIV vírus kizárólag a védekezés nélküli szexuális kapcsolat egyes formáival, kábítószer-fogyasztók közös tűhasználatával, illetve a fertőzött anyától gyermekének adható át, cseppfertőzéssel, közös mosdó, étkezés, ágy, stb. használatával és hétköznapi testi érintkezéssel nem. Így a HIV-pozitív őrizetesek elkülönítése alapesetben nem indokolt, különösen akkor nem, ha az elkülönítésbe az őrizetes előzetesen nem egyezik bele. Az elkülönítés pontosan az őrizetes fokozott elszigeteltségéhez és stigmatizálódásához vezet, ami nagyban növeli a többi fogvatartott és az őrzött szállás személyzete részéről elszenvedett bántalmazás, megalázó bánásmód esélyét. *Javasoljuk, hogy a HIV-pozitív őrizetesek elkülönítését csak különösen indokolt esetben, kifejezett orvosi javaslat alapján, és az érintett beleegyezésével rendeljék el. Javasoljuk továbbá az őrzött szállás személyzetének érzékenyítő képzését a HIV vírus és az AIDS betegség valódi jellemzőinek, kockázatainak megismertetése végett, a (magyar társadalomban ezzel kapcsolatban egyébként is gyakran tapasztalható) téves információk, előítéletek leküzdése végett.*

Javasoljuk végezetül a HIV pozitív személyek idegenrendészeti őrizetével kapcsolatos szakmai protokoll kidolgozását, szakértő szervezetek részvételével.

I.4 Tisztálkodás

A B épület második emeletén lakó őrizetesek panaszt tettek azzal kapcsolatban, hogy a hat zuhanyzó közül három nem működik, és így 35 őrizetesre mindössze három zuhanyzó jut, ami feszültségekhez vezet. Ugyanezen a tisztálkodó részlegen két ablakot rögzített (nem nyitható) plexilappal pótolnak, így ennek a zuhanyzó- és vécéhelyiségnek nem megoldott a szellőzése. Tisztálkodással vagy melegvíz-használattal kapcsolatos problémát vagy panaszt a Bizottság megfigyelői az őrzött szállás többi részén nem észleltek, a megfigyelők személyesen is meggyőződtek a tisztálkodó-helyiségek működőképességéről, elérhetőségéről és melegvíz-ellátottságáról.

I.5 Vécéhasználat

A B épületben számos panasz érkezett az éjszakai vécéhasználattal kapcsolatban. Néhány őrizetes elmondta, hogy mivel éjfél és reggel 7.30-8.00 között zárva tartják a zárkák ajtaját, így műanyag palackokba kénytelenek vizelni, mert éjjel a vécére a fegyveres biztonsági őrök nem engedik ki őket.

A napközbeni vécéhasználat szintén problémás: a B épület második emeletén 35 emberre mindössze 5 vécé jut.

I.6 Szabad levegőn tartózkodás

Annak ellenére, hogy a megkérdézett fogvatartottak megerősítették, hogy a jogszabályban előírt szabad levegőn tartózkodás lehetőségét a napirendben foglaltak szerint a gyakorlatban is biztosítják, az őrizetesek továbbra is panaszokdtak a szabad levegőn való tartózkodás csekély idejére, mert elmondásuk szerint többet szeretnének a szabad levegőn tartózkodni, különösen a nyári forróságban.

I.7 Étkezés

Több őrizetes is kifogásolta az étel mennyiségét és minőségét: a reggelire és vacsorára kapott két szelet kenyér, lekvár/vaj/konzerv és tea, valamint az ebédre kapott kis adag meleg étel mellett sokan éhesek maradnak, különösen hosszú a korai vacsora és a reggeli között eltelt idő. Minőségi panaszt különösen a konzervekkel kapcsolatban emeltek. Néhány őrizetes, akiket korábban Győri Őrzött Szálláson tartottak fogva nehezményezte, hogy az ottani gyakorlattól eltérően Nyírbátorban nem kapnak például gyümölcslevet.

Az étkezésre fordított időt az őrizetesek megfelelőnek találják.

I.8 Orvosi ellátás

Több fogvatartott panaszkodott az orvosi ellátás elégtelenségére és kommunikációs nehézségekre. Elsősorban azt tették szóvá, hogy bármilyen panasszal fordulnak az orvoshoz, többnyire csak fájdalomcsillapítót kapnak, és nem kísérlik meg a probléma okát megszüntetni. Ehhez hozzájárulhat az a tény is, hogy sokan nem tudnak kommunikálni az orvossal, az orvos nem érti meg, amikor elmagyarázzák mi a panaszuk. A Bizottság javasolja, hogy indokolt esetben biztosítsanak tolmácsot a rendelés idejére (a szociális munkások nem mindig érnek erre rá, mivel számos más feladatuk is van) vagy próbáljanak meg olyan orvost találni, aki legalább angolul ért.

I.9 Életkor-meghatározás

A Bizottság megfigyelői több állítása szerint kiskorú fogvatartottal is beszéltek. Közülük több olyan is volt, akik az e téren laikus megfigyelők számára valóban kiskorúnak tündek, de ez a lehetőség legalábbis semmiképpen nem volt kizárható az életkor-meghatározásra jellemző 2-4 éves hibahatár figyelembevételével. Ezekben az esetekben a megtekintett iratanyag és a fogvatartottak beszámolóí szerint nem került sor a nemzetközi normáknak megfelelő, több (orvosi és nem orvosi) módszert ötvöző, tudományos színvonalú életkor-meghatározásra,¹ így nem kizárható, hogy a fogvatartás jogellenes.² A Bizottság rendkívül aggályosnak tartja, hogy továbbra is sor kerül magukat kiskorúnak valló, a laikus szem számára is maximum 16-17 évesnek tündő gyermekek idegenrendészeti őrizetére. Az életkor-meghatározással kapcsolatos konkrét ügyeket lásd a II. részben.

I.10 Kapcsolattartás a külvilággal

Az őrizetesek számára fontos, hogy kapcsolatot tudjanak tartani szeretteikkel és ebben a telefonálás és az internet jelentős szerepet játszik. A Bizottság megfigyelőinek tapasztalatai szerint az internethasználattal kapcsolatban ma már kevesebb probléma merül fel, azonban a telefonálási lehetőségek korlátozottsága – egyes

¹ Vö. például: Separated Children in Europe Programme, Position Paper on Age Assessment in the Context of Separated Children in Europe, 2012

² Vö. 2007. évi II. törvény a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról, 56. § (2) bek.

fogvatartottak állítása szerint öt percet telefonálhatnak minden második nap – továbbra is sok feszültséget okoz. *Javasoljuk, hogy a feszültségek csökkentése érdekében minden szektorban a rácsokon belül szereljének fel telefonkészüléket.*

I.11 Ramadán

Számos muzulmán vallású őrizetes a bántalmazásokkal és a lealacsonyító megjegyzésekkel kapcsolatos panaszok után a legfontosabb ügyként a látogatásunk idején közelegő Ramadánt nevezte meg. Az őrizetesek elmondták, hogy 55-en írták alá azt a kérelmet, amelyben kérték, hogy a Ramadán idején érvényben lévő étkezési és tisztálkodási szabályoknak való megfelelést biztosítsa számukra az őrzött szállás személyzete. A fogvatartottak a legfontosabbnak azt tartották, hogy éjjel is vihessenek be szobájukba nem romlandó ételt, amelyet éjjel meg tudnak enni, továbbá hogy biztosítsák számukra az éjjeli imádkozást megelőző mosakodás lehetőségét.

Az iszlám szent hónapjához kapcsolódó vallási előírások tiszteletben tartása nem csak emberi jogi és emberességi szempontból fontos: nagyban csökkentheti az esetleg konfliktusokhoz vezető feszültséget és frusztrációt is. *Javasoljuk tehát, hogy az őrzött szállás vezetése tegye lehetővé nem (vagy csak hosszú idő alatt) romlandó étel (pl. kenyér) bevitelét a zárkákba a Ramadán hónap alatt, valamint tegye lehetővé, hogy az éjjeli imádságot megelőző mosakodást az őrizetesek megfelelően el tudják végezni, szükség esetén a zárkákön kívül. Javasoljuk továbbá az őrállomány érzékenyítő felkészítését az ünnep jelentőségéről, illetve a vonatkozó vallási előírásokról.*

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG
RENDESZETI FŐIGAZGATÓSÁG
Határrendészeti Főosztály

1139 Budapest, XIII., Teve utca 4-6.,
1903 Budapest, Postafiók: 314/15.
Telefon: 4435-172; Telefax: 4435-144,
BM Telefon: 30-080; BM Telefax: 30-785
e-mail: hatarrendfoo@orfk.police.hu

Szám: 29000/23366-4 /2012.Ált.

Tárgy: tájékoztatás a Nyírbátor Őrzött
Szálláson végrehajtott monitorozó látogatás
során tapasztaltokról
Előadó: Láng Imre r. szds.
Tel.: (03 1) 30-025
e-mail: idrendo@orfk.police.hu
langi@orfk.police.hu

dr. Pardavi Márta asszonynak,

Magyar Helsinki Bizottság

társelnöke

Budapest

Pf. 317

1242

Tisztelt Társelnök Asszony!

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr Főkapitányság Őrzött Szállás a Magyar Helsinki Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) által 2012. július 10-én végrehajtott látogatása során tapasztaltakat kivizsgáltattam, a Bizottság jelentésében megfogalmazott esetekkel kapcsolatban az alábbiakról tájékoztatom:

I. Általános panaszok

I.1. Általános légkör

A Bizottság a korábban tett látogatásához képest az Őrzött szálláson nyugodtabb légkört és általános javulást tapasztalt, azonban álláspontjuk szerint a külföldiek jelentős része továbbra is szorong, frusztrált és a több forrásból érkező tájékoztatás ellenére sem tudják miért vannak ilyen sokáig őrizetben.

A Bizottság előtt ismert, hogy az Őrzött szállás állománya nem adhat tájékoztatást a fogvatartás alapját képező eljárásokról, azonban az őrizeteseknél a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal hetente 4 nap tart fogadóórát,

a Bizottság képviselői rendszeresen látogatásokat tartanak, illetve az őrzött szálláson alkalmazott szociális munkás is állandó kapcsolatban áll a fogvatartottakkal.

I.2. Bántalmazás, fizikai és verbális abúzus

A Bizottság a jelentésében több esetben általánosít, nem említ konkrét esetet, helyszínt vagy időpontot – kivétel az egyedi ügyek részben –, amelyek hiánya esetén meglehetősen nehéz tárgyilagos és részletes kivizsgálásokat végrehajtani.

2012. április 21-én az őrzött szállás vezetője részére benyújtott beadványban érintett külföldi meghallgatásra került, elmondása alapján kérésére 1-2 fő külföldi írta meg a beadványokat a többi őrizetes helyett.

Az eseménnyel összefüggő rögzített kamerafelvételeken egyértelműen megállapítható, hogy az intézkedés más őrizetesektől elkülönítve, azonban jelentős részben a kamerák előtt történt, a külföldi írásban nem is közölt bántalmazására vonatkozó adatokat, a csoportos beadvány kezdeményezését hirtelen felindulásával indokolta.

A fentieket leszámítva az őrzött szállás vezetője kezdeményezi a Bizottság jelentésében szerepeltett jelvénytáblával ellátott fegyveres biztonsági őr soron kívüli pszichológiai vizsgálatát.

I.3. Elhelyezés, zárkák, elkülönítés

A Bizottság jelentésében kifogásolta, hogy a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) végrehajtásáról szóló 114/2007. (V.24.) Korm. rendeletben előírt légtér (15 m³) és mozgástér (5 m²) az őrzött szállás „B” épületében kialakított zárkákban nincs biztosítva.

A Bizottság a számításai során a körletekben elhelyezett ágyak alapterületeit kivonta a körlet egész területéből, azonban a hivatkozott jogszabály ilyen számítási rendszert nem tartalmaz, a mozgástér ilyen jellegű kiszámítása álláspontom szerint nem helytálló, ugyanis a fogvatartottak részére az ágy is a szabadidő eltöltését szolgálja, a napi mozgási tevékenységükhöz hozzátartozik (pl.: csoportos beszélgetés, kártyázás, stb.). A kivizsgálás során megállapításra került, hogy a külföldiek elhelyezésére kialakított zárkákban a törvényben meghatározott légtér és mozgástér biztosított.

Az ágynemű cseréje mind téli, mind nyári időszakban, a jogszabályban meghatározott időintervallumokban kerül végrehajtásra, eltérő napokon, de átlagosan kéthetente.

A Bizottság által jelzett HIV vírusos őrizetes befogadására 2012. június 28-án került sor, amely során az őrzött szállás csak részben és elsődleges diagnózissal rendelkezett, azonban a személy a további vizsgálat elvégzését megtagadta. A Bizottság álláspontjával ellentétben a személy július 9-ig volt egészségügyi elkülönítőben elhelyezve, amely a további eredmények megállapítására, közösségbe történő elhelyezhetőségére terjedt ki.

I.4. Tisztálkodás

A Bizottság kifogásolta, hogy a „B” épület II. emeletén elhelyezett 35 fő őrizetesre mindössze három zuhanyzó jut, amely feszültségekhez vezet.

Megállapítható, hogy az adott szinten összesen hat zuhanyzó került kialakításra, azonban a csak és kimondottan őrizetesek által használt zuhanyzókat a külföldiek rendkívül hamar leamortizálják, a gégecsöveket vagy zuhanyrózsákat megrongálják vagy leszerelik.

A fentiekén túl a vizes helyiségek egyéb felszerelési tárgyaira (WC kagylók és tetők, mosdók és csaptelepek) a külföldiek szintén nincsenek tekintettel, így azok helyrehozatala szinte folyamatos feladatot és magas költségvetési keretet ró a főkapitányságra. A felsorolt helyiségekben nincs folyamatos felügyelet, amely alapján a károkozók személyazonosságát, vagy egy esetleges kártérítési eljárást megindítani lehetetlen.

A fentiek ellenére a főkapitányság jelentős hangsúlyt fektet az őrizetesek igényeinek kielégítésére, az őrizetesek által okozott szándékos vagy véltlen károkozások helyrehozatalára.

I.5. WC használat

A Bizottság állítása szerint a külföldiektől számos panasz érkezett a „B” épületben az éjszakai WC használatával kapcsolatban, azonban konkrét személy vagy eset megnevezése nélkül, csak általánosságban került megfogalmazásra. Az őrzött szállás vezetőjének tájékoztatása alapján a „B” épületben az őrizetesekkel való egyeztetést követően a rendszer úgy került kialakításra, hogy az éjszakai zárast követően óránként, illetve külön jelzésre a szolgálati személyek az őrizeteseket azonnal kiengedik a zárkából.

A Bizottság által említett „számos panasszal” ellentétben a 2012. I. félévében az őrizetesek által benyújtott több ezer beadványból mindössze 1 fő jelezte, hogy a B épületben problémája van a WC használatával. A személy meghallgatása során előadta, hogy beadványát nem panaszként kívánta benyújtani, hanem jelezni akarta, hogy sűrű vizelet problémája van és szeretné, ha többször ki tudna menni a zárkából. Az őrzött szállás vezetője azonnal intézkedett a külföldi egyéni problémájára való tekintettel, hogy a – WC helyiséggel ellátott zárkákkal rendelkező – „A” épületbe kerüljön áthelyezésre, azonban ezt a fogvatartott határozottan elutasította.

Az Országos Rendőrfőkapitányság Rendészeti Főigazgatója által kiadott feladattervben meghatározásra került, hogy az őrzött szállás „B” épületében 2012. augusztus 31-től a takarodó utáni zárkák folyamatos nyitását végre kell hajtani az éjszakai illemhely használatának biztosítása érdekében.

I.6. Szabad levegőn való tartózkodás

A Bizottság jelentése szerint – annak ellenére, hogy a megkérdezett fogvatartottak részükre megerősítették, hogy a jogszabályban előírt szabad levegőn tartózkodás lehetősége és ideje a gyakorlatban biztosítva van – az őrizetesek mégis arra panaszkodtak, hogy többet szeretnének a szabadban tartózkodni.

Jelenleg mind az „A”, mind a „B” épületben jelenleg 1-1 sétáltató udvar van kialakítva, az őrizetesek azokat csak szektoronként használhatják. Az „A” épületben három, míg a „B” épületben két részletben történik a személyek lekísérése és felügyelete. A főkapitányság által megnyert 2011-es Európai Visszatérési Alap pályázata alapján

2012. decemberében kerül kialakításra az „A” épületben további két kijárat a sétáltató udvar irányába, amely alapján a három udvarrész biztonságossá tételével akár szektoronként egy időben történhet annak a használata, így a külföldiek részére a Harmtv-ben meghatározott minimum időtartamnál hosszabb ideig lesz biztosított a szabad levegőn tartózkodás.

I.7. Étkezés

A Bizottság jelentése alapján több őrizetes kifogásolta az étel minőségét és mennyiségét.

Valamennyi őrzött szálláson rendszeresítésre és nyilvántartásra került egy tápérték táblázat, amely a külföldiek napi ételmezésének tápértékéről rendelkezik. A tápérték táblázat alapján nyomon követhető, hogy a külföldiek napi étellel történő ellátása során az idegenrendészeti őrizet végrehajtásának szabályairól szóló 27/2007. (V.31.) IRM rendeletben meghatározott 10 900 KJ részükre maximálisan biztosított.

I.8. Orvosi ellátás

Az egészségügyi, felcseri szolgálat az igények alapján 3794 (2012. I. félévében 2306) esetben hajtott végre vizsgálatot.

Az őrzött szállás és az egészségügyi személyzet tapasztalata az, hogy több őrizetes az évekkel ezelőtt, akár a saját országukban felmerült egészségügyi problémát kívánna a szálláson történő fogvatartásuk idején orvosolni. Az őrzött szálláson azonban elsődlegesen csak és kimondottan az alap és a sürgősségi ellátás esetköreibe tartozó vizsgálatok kerülnek végrehajtásra.

A fentiekén túl az őrzött szállás vezetése megtesz mindent annak érdekében, hogy az őrizetben lévő külföldi az orvossal megfelelően kommunikálni tudjon.

I.9. Életkor meghatározás

A Belügyminisztérium, az Országos Rendőr-főkapitányság és a Bűnügyi és Kutató Intézet szakemberei által az élekor magasabb színvonalú, több módszert átfogó és szakszerűbb megállapítása érdekében munkacsoport került létrehozásra. A munkacsoport további szakemberek bevonásával tudományos konferenciát szervez, melynek célja egy országos szintű szakértői hálózat kiépítése lesz.

Jelenleg Csongrád, Komárom-Esztergom és Baranya megyében van foglalkoztatva bűnügyi igazságügyi orvossal, továbbá Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 1 fő munkába állítása folyamatban van. A munkacsoport célja, hogy a megfelelő szakértelemmel rendelkező szakemberek bevonásával regionális szinten kerüljön kialakításra egy röntgen orvosból, pszichológusból és bűnügyi orvosból (vagy alapellátó orvosból) álló csoport, akik a szükséges felkészítést követően kétség esetén, a rendelkezésre álló technikai eszközökkel és szakértelemmel megállapítják a külföldiek életkorát.

I.10. Kapcsolattartás a külvilággal

A Bizottság javaslata alapján a telefonhasználatból adódó feszültségek elkerülése érdekében minden szektorban a rácsokon belül legyenek rendszeresítve telefonkészülékek.

Az Országos Rendőrfőkapitányság Rendészeti Főigazgatója által kiadott feladattervben meghatározásra került a korlátozás és kísérés nélküli telefonhasználat megteremtése, amelynek kiépítésének határideje 2012. szeptember 30. A készülékek beszerzéséhez szükséges anyagi fedezet megteremtése jelenleg folyamatban van.

I.11. Ramadan

A Ramadan megtartására az őrzött szállás vezetése – az elmúlt évek tapasztalatait is figyelembe véve – kellő időben felkészült. A Ramadant megelőzően – amely 2012. évben július 20. és augusztus 18. közötti időszakra esett – ütemterv került kiadásra, amelyben tételesen rögzítésre kerültek az azzal kapcsolatos feladatok, azok végrehajtási ideje és a végrehajtásért felelős személyek megnevezése.

Feladatként került meghatározásra többek között:

- a vallást gyakorló résztvevők létszámának előzetes felmérése, majd véglegesítése,
- az étkeztetés vezetőjével való egyeztetés a végrehajtás lebonyolításáról, amelynek kapcsán az őrzött szállás vezetője írásban megkereséssel élt az ételek összeállításának módosítására, a minél több szobahőmérsékleten nem romlandó étel hálókörletbe történő bevitelének megteremtése érdekében,
- a vallást gyakorló külföldiek tájékoztatásának végrehajtása a Menedék Migránsokat Segítő Egyesület munkatársai segítségével, valamint az őrizeteseik részére 5 nyelvre lefordított tájékoztatók kiadása.

A fentiekén kívül az őrzött szállás vezetése több külképviseletet keresett meg a vallási időszak feltételeinek minél szélesebb körű biztosítása érdekében, amely alapján nagy mennyiségű imakönyv, datolya, továbbá egyéni felajánlás is érkezett a külföldiek részére.

A több mint 100 fő vallást gyakorló külföldi részére a vallási előírások megteremtése érdekében külön imaszoba került kijelölésre. Az őrzött szállás vezetése a Ramadan hónap befejezését követően negatív visszajelzést a külföldiektől nem kapott.

Budapest, 2012. augusztus 31.

Tisztelettel:

dr. Vas Gizella r. ezredes sk.
rendőrségi főtanácsos
főosztályvezető

